

บทที่ 3

การใช้ความอ่อนไหวของประสาทความรู้สึกลงในการกล่าวถึงธรรมชาติ

ไอ. เอ. ริชาร์ด นักวรรณคดีวิจารณ์คนสำคัญผู้ตั้งทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ในแง่สุนทรีย-
ศาสตร์ได้กล่าวถึงหลักสำคัญประการหนึ่งว่า

... การอ่านวรรณคดี ควรจะเป็นไปเพื่อเอาเรามากกว่าเอาเรื่อง และรสที่ได้รับ
จากการอ่านวรรณคดี คือ รสความงามแห่งศิลปะอันเกิดจาก การที่ผู้แต่งสามารถ
สื่อสาร หรือถ่ายทอดสิ่งที่ปรากฏอยู่ในจิตใจของตนให้ปรากฏแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจน
สมบูรณ์¹

การใช้ความอ่อนไหวของประสาทความรู้สึกลงในการกล่าวถึงธรรมชาติของโกแล็ตและ
ลัวร์เธก็เป็นไปในทำนองนี้ กล่าวคือ ทำให้คนอ่านได้รับความอภิรมย์ทางประสาทสัมผัสทั้งห้า
จากการบรรยายในเรื่องของสี เสียง กลิ่น รส การสัมผัสได้เหมือนกับพาคนอ่านให้เข้าไป
ไปนั่งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่งดงาม ได้สัมผัสกับบรรยากาศที่สดชื่นด้วยสีกลิ่น และกลิ่นหอมของ
ดอกไม้ และเสียงกรีดปีกของแมลง โดยเธอก็ทั้งสองจะบรรยายธรรมชาติได้อย่างมีชีวิตชีวา
ให้ภาพเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ด้วยการใช้นัยน์ตาแหลมคมสำหรับสุนทรียรสต่าง ๆ สร้าง
บรรยากาศในงานเขียนให้มีรสชาติขึ้น

วิธีการใช้ความอ่อนไหวของประสาทความรู้สึกลง ในการกล่าวถึงธรรมชาติของโกแล็ต
และลัวร์เธ จะแบ่งเป็นสองวิธีเหมือนกันโดยตลอด คือ การใช้สำนวนประสาทมานประสาท โสัด-
ประสาท ชิวหาประสาท กายสัมผัสกล่าวถึงธรรมชาติโดยตรง และใช้กล่าวถึงธรรมชาติโดย
การเปรียบเทียบ

1. สำนวนประสาทมาน

โกแล็ตและลัวร์เธจะใช้สำนวนประสาทมานที่ไวมากของเธอ ในการสังเกตรายละเอียด

¹ คัดจาก ลัวร์เธา เกรียงไกรเพ็ชร, "พระอภัยมณี: การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์
สาขาวิชชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย". (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษา-
ไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 167.

ต่าง ๆ ของทุกสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว ที่เห็นเด่นชัดดังเช่น ในการกล่าวถึงสี แสง ลักษณะท่าทาง ของคนและสัตว์ และทั้งสองคนดูเหมือนจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสังคมมากกว่าประสาทสัมผัสส่วนอื่น ๆ ที่เหลือคือ เสียง กลิ่น รส การจับต้อง

1.1 สี

สีเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน สีเป็นตัวเพิ่มรสชาติ ให้กับการสัมผัสของสังคมประสาท¹ แต่จะมีน้อยคนที่มีนิยน์ตาพิเศษสำหรับการจำแนกแยกแยะ รายละเอียดต่าง ๆ ของสีที่เห็น โกลีเอตและลูว์รรณีเป็นหนึ่งในบรรดาคนที่มีนิยน์ตาพิเศษเกี่ยวกับ เรื่องของสี และทั้งสองจะบรรยายภาพให้เห็นสีสันต่าง ๆ ในธรรมชาติอย่างชัดเจนโดยเฉพาะ สีสันของดอกไม้ เช่น ลูว์รรณีกล่าวถึงส่วนดอกไม้ว่า

แปลงช่อนกลิ่นและเบญจมาศต่าง ๆ สี ทำให้สัมผัสแทบตกตะลึงในความงดงาม ทั้ง หงอนไก่เป็นสร้อยแลด พวงต้นเตี้ยระพี ให้ดอกสีสดแย่งกัน สะท้อนเงาลงมาใน ท้องร่องที่มีน้ำใสอีกทั้งดอกพวงทองที่อยู่ช่อเหลืองอร่ามระเนตามลมพัด บางแปลงเป็น บานไม่รู้โรยต่างสี ชมพู ขาว และม่วง สลับสีกัน ดอกกลม ๆ ที่มีกลีบแข็งของมัน แข่งขันกันให้ดอกแน่นเป็นกลุ่มก้อน²

โกลีเอตกล่าวสรรเสริญความงามของฤดูใบไม้ผลิไว้ในเรื่อง Le Dernier feu อย่างมีชีวิตชีวา การพรรณนาถึงดอกไม้สารพัดชนิด สารพัดสี ทำให้เห็นภาพท่วงท่าที่ ถูกย้อม ไปด้วยสีสันต่าง ๆ ของต้นไม้ ดอกไม้ที่ผลิบาน โดยเฉพาะดอกไวโอเล็ตสีต่าง ๆ เช่น ไวโอ- เล็ตสีขาว สีน้ำเงิน สีขาวน้ำเงินแซมม่วง เปลือกมุก ซึ่งบานอยู่ทั่วทุกหนทุกแห่งตามที่เธอกล่าวไว้ว่า ". . . และดอกไวโอเล็ต ดอกไวโอเล็ต ดอกไวโอเล็ต . . ." ³ กล่าวคือมองไปทางไหน ก็จะพบแต่ดอกไวโอเล็ต ซึ่งมีสีสันต่าง ๆ กันจนพราวตา นอกจากสีของดอกไม้แล้ว ยังมีสี ของใบไม้ สีของผลไม้ สีของสัตว์ สีของท้องฟ้า สีของทะเล สีของดิน ซึ่งทั้งสองคนจะไม่ ีร้อที่จะกล่าวถึงทุกสีที่ผ่านเข้ามาในสังคมประสาท

¹ ก้าวร ลุนพงษ์ศิริ, "แนวโน้มนิยมของศิลปะ", ใน สุนทรียภาพ, อำนวยการ เป็นสบาย, ผู้รวบรวม (กรุงเทพมหานคร: หน่วยงานพิเศษที่ กรมการฝึกหัดครู, 2520), หน้า 52.

² ลูว์รรณี ลุคนธา, ลายบนหุุดเล่นหยาย, (พระนคร: สำนักพิมพ์วันตาลสำลัน, 2518), หน้า 79.

³ Colette, 'Le dernier feu,' dans Les Vrilles de la vigne, p. 118.

วิธีการบรรยายสีของโกแล็ตและลัวร์รณี พอดีแบ่งออกได้เป็นสอง-
ลักษณะ คือ การพูดถึงสีตรง ๆ โดยใช้คำคุณศัพท์หรือคำขยาย และการพูดถึงสีโดยการ
เปรียบเทียบ

1.1.1 การบรรยายสีโดยตรง ๆ โดยใช้คำคุณศัพท์หรือคำขยาย

โกแล็ตและลัวร์รณีพิถีพิถันในการกล่าวถึงสีเป็นพิเศษ โดยเฉพาะ
โกแล็ตจะเลือกใช้คำคุณศัพท์เพื่อระบุสีให้ชัดเจน ให้ตรงกับสีสิ่งที่แท้จริงของสิ่งที่เธอเห็น เช่น
เธอกล่าวถึงผลแตงร้านและเลือดนก (écarlate) สีน้ำในคลองเป็นสีแดงสด (vermeil)
เพราะถูกย้อมด้วยสีของแสงอาทิตย์ยามเย็นของแต่ละสิ่งที่โกแล็ตเห็น แม้จะเป็นสีแดงด้วยกันแต่
จริง ๆ แล้ว เป็นสีแดงที่มีลักษณะสีต่าง ๆ กัน หรือพูดสีดินโกแล็ตจะไม่บอกเพียงว่าเป็นดินสีเหลือง
แต่จะเลือกใช้คำที่ระบุให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นสีเหลืองชนิดใด เช่น ocre (เหลืองน้ำตาล)
หรือสีเขียวของทะเล โกแล็ตจะระบุลงไปชัดเจนว่าเป็นสีเขียวชนิดใด เช่น turquoise
(สีพลอยเขียวชอุ่ม) นอกจากนี้ยังมีคำคุณศัพท์ระบุอื่น ๆ อีกเช่น violet (สีม่วงไวโอเล็ต)
mauve (สีม่วงอมฟ้า) blue foncé (สีน้ำเงินเข้ม) สำหรับลัวร์รณีก็จะมีอาการแยกแยะสีใน
ลักษณะนี้เหมือนกัน คือ เธอจะใช้คำขยายเพื่อบ่งสีสิ่งที่แท้จริงของสิ่งที่เธอเห็น เช่น พูดถึง
ดอกข่าว่ามีสีแดงอมแสด ในขณะที่ดอกหงอนไก่ ดอกบานไม่รู้โรยจะเป็นสีแดงเข้ม ทั้งดอก
ข่า ดอกหงอนไก่ต่างมีสีแดงด้วยกัน แต่ก็สีแดงที่มีลักษณะต่างกัน ลัวร์รณีได้ใช้ความไวของ
สัญประสาทระบุลักษณะสีที่แตกต่างกันนั้นออกมา เช่นเดียวกับโกแล็ต ลัวร์รณีกล่าวถึงสีของลูก
มะพร้าวว่ามีสีน้ำตาลแกมเขียว ในขณะที่เปลือกนอกของหน่อไม้ไผ่ตงเป็นสีน้ำตาลแกมจนเกือบดำ
ลัวร์รณีจะใช้คำขยายเพื่อชี้ให้เห็นสีที่ต่างกันออกไป ด้วยความไวแห่งสัญประสาทนี้เองที่ทำให้
โกแล็ตและลัวร์รณีมองเห็นรายละเอียดของสี ซึ่งตาคนสามัญมักจะมองข้ามไป เช่น ลัวร์รณี
จะแจกแจงสีของใบค้างพลูทองอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้สีที่แท้จริงว่า "ใบมัน เป็นสีเขียว
อมเหลือง แลดูเป็นทองอร่ามได้เหมือนกันในยามที่มีแดด ทว่าเป็นทองชนิดที่ปนด้วยสีเขียว
สดใส"¹ บางครั้งลัวร์รณีจะพูดถึงสีใดสีหนึ่งอย่างละเอียด เมื่อต้องการเน้นสีโดยที่เธอจะพูดถึงแต่สีนั้น
เพื่อย้ำให้คนอ่านเห็นภาพตามไปด้วย เช่นพูดถึงสีท้องทุ่งว่า "ต้นเหลืองแลหาดอกพวงอย่างเคย แต่ว่า

¹ ลัวร์รณี สุคนธา, ส่วนลัทธิ, หน้า 1.

ที่ผิวไม่ผิอะโรนนอกจากสีเขียวและสีเขียวก . . . เขียวอ่อน เขียวเข้ม และเขียวน้ำตาล ดูราวกับว่า โลกนี้เต็มไปด้วยสีนี้เสีย" ¹ และแม้แต่สีใบไม้เมื่อถูกลมพัดก็ไม่ผันไป จากความช่างสังเกตของ ลูว์รรณีได้เลย เช่น "ใบสีเขียวอ่อนของมันคลุมกิ่งก้านไว้มืดชิด ความน่าดูอยู่ที่ลมพัดใบพลิก กลับ จะเห็นเป็นสีอ่อนจางไหว ๆ อยู่กับลม ต้นไม้นั้นจึงกลายเป็นล่องสีที่ดูเท่าไรก็ไม่ผันเฉือเลย" ² ส่วนโกแล็ตก็จะกล่าวแจกแจงสีสันของดอกทิวลิปว่า ดอกทิวลิปที่ยังตูมรูปร่างเหมือนไข่ จะฝักฝักดอกสีขาว ส่วนปลายกลีบดอกเป็นสีแดง ³ หรือพูดถึงดอกมุลการ์ไว้ในเรื่อง Oeufs de pâques ว่ามีสีน้ำเงินเข้ม (bleu foncé)

ด้วยนับแต่ตาที่อับละ เขียดเหมือนเรตาร์ ทำให้โกแล็ตและลูว์รรณีเห็นความงามได้แม้แต่ในสิ่งสามัญ สีของผลไม้ซึ่งดูจะเป็นสิ่งเล็กน้อย แต่เธอก็ส่องไม่เคยปล่อยให้ผ่านสายตาเธอไปได้ ในขณะที่โกแล็ตพูดถึงลูกพีชในเรื่อง Trésors épars ว่ามีขนสีเทา หรือพูดถึงผลแตงร้านสีแดง เลือดนก ลูว์รรณีก็กล่าวถึงลูกเต่าร้างไว้ในเรื่อง ล่วนสัตว์ว่ามีสีเขียวอ่อน และสีส้ม และในเรื่อง เรื่องของเกด กล่าวถึงลูกอ่อนของมะพร้าวสีไฟเป็นสีชมพูมน้ำตาลอมส้ม

การบรรยายเกี่ยวกับสีของโกแล็ตและลูว์รรณี มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะไม้ดอกไม้ผลเท่านั้น แต่ยังแผ่ขยายไปถึงธรรมชาติทุก ๆ อย่างที่อยู่รอบตัวเธอ ที่เธอมีโอกาสดังสังเกตเห็น เช่น สีดิน โกลีตพูดถึงดินที่บ้านเกิดไว้ในเรื่อง La Maison proche de la forêt

¹ ลูว์รรณี ลุคณา, ดอกไม้ในป่าแดด, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2516), 2: 91.

² ลูว์รรณี ลุคณา, ดอกไม้ในป่าแดด, 1: 224.

³ Colette, 'Oeuf de pâques', dans, En pays connu (Paris: Hachette, 1975), p. 59.

ว่ามีสีเหลืองเข้ม ลูว์รรณีก็พูดถึงดินที่พิษณุโลกอย่างชื่นชมไว้ในเรื่อง ส่วนสัตว์ว่า เป็นดินสีล้วยอย่างประหลาด มีดินสีเหลืองและสีแดง หรือสีของท้องฟ้าสีของเมฆ โกว์แล็ตกล่าวถึงสีเมฆในเรื่อง Sido ว่าในยามเช้า เมฆเป็นสีน้ำตาลแดง ส่วนตรงขอบเล็ก ๆ เป็นสีปรอทโดยรอบ¹ นอกจากนี้ยังมีสีของพระอาทิตย์ยามเช้า สีของทะเลซึ่ง เป็นสีที่ลูว์รรณีชอบมากเป็นพิเศษ เพราะเป็นสีที่ลูว์รรณีถึงฝีมือในการบรรยายของเธอ สีทะเลเป็นสีที่ยากแก่การบรรยาย หรือแม้แต่จะเขียนลงบนผ้าใบก็ตาม เพราะสีทะเลเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่ด้วยสายตาแหลมคมของศิลปิน ประกอบกับการได้เคยฝึกหัดเขียนภาพทะเลมาก่อนขณะเป็นนักศึกษา² ทำให้ลูว์รรณีสามารถบรรยายสีของทะเลออกมาได้อย่างงดงามด้วยคำพูดสั้น ๆ โดยการกล่าวเปรียบเทียบกับเพื่อให้เห็นสีล้วยงามของทะเล ซึ่งจะยกมากล่าวให้เห็นในภายหลัง ส่วนที่กล่าวถึงสีทะเลตรง ๆ เช่นในเรื่อง พระจันทร์สีน้ำเงิน กล่าวถึงทะเลว่า "ทะเลเปลี่ยนเป็นสีมุก" คือ สีน้ำทะเลยามลึกลับกับแสงแดด จะเกิดเป็นประกายเหมือนสีมุก ส่วนโกว์แล็ตถึงแม้จะไม่เคยหัดเขียนภาพทะเล แต่เธอสามารถบรรยายสีของทะเลได้งดงามไม่แพ้ลูว์รรณี เช่น บรรยายสีทะเลที่อำเภอซอม (Somme) ไว้ในเรื่อง Partie de pêche ว่า เป็นสีมัลลส์เบอร์รี่ (framboise) สีพลอยเขียวขุ่น (turquoise) และสีเขียวอมเทา (cendre verte) หรือคลื่นเป็นสีเหลืองสีเขียวค่อนไปทางน้ำเงิน (moires glauques)

สิธรรมชาติอีกอย่างหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ในงานของโกว์แล็ตและลูว์รรณี คือ สีล้วยของบรรดาสัตว์ต่าง ๆ เช่น ลูว์รรณีพูดถึงปลาตะเพียนว่า "มีสีล้วยตรงกลางท้องเมื่อมันว่ายพลิกตัวจะเป็นสีเงินขาวปลายหางแดงครึบแดง"³ หรือเขียนถึงผีเสื้อว่า "ผีเสื้อปีกขึ้นเดี่ยว มีสีเหลืองอ่อนจนเกือบขาว ตัวก็สีขาวเช่นเดียวกับปีก ตัวสีดำหนวดยาวโจ่งราวกับตัวผู้ร้าย ผีเสื้อสีล้วยสุดตา"⁴ โกว์แล็ตก็เขียนถึงผีเสื้อไว้คล้าย ๆ กันว่า "ปีกของมันเป็นลวดลายมีสีต่าง ๆ

¹ Colette, Sido, p. 26 ". . . , un vrai nuage du Sud, marron roux, avec un petit ourlet de mercure tout autour'

² ลูว์รรณี เคยบรรยายถึงความยากลำบากในการวาดภาพทะเลไว้ในเรื่อง ความรักครั้งสุดท้าย, 2: 582. "หล่อนมาทะเลเป็นครั้งแรกเพื่อมาเขียนรูป สีน้ำเงินเขียวของทะเลนั้นยากแก่การเขียนรูปอย่างที่สุด ข้าสียังเปลี่ยนไปเรื่อยตามตะวันและเมฆอีกด้วย"

³ ลูว์รรณี ลุ้คนธา, พระจันทร์สีน้ำเงิน, 1: 47.

⁴ ลูว์รรณี ลุ้คนธา, เรื่องของ เกด, 1: 224.

คือ น้ำตาลเข้ม เทา และดำ และปีกที่สั้น ๆ อีกสองปีกจะเป็นสีแดงของผลเข้ร่ลูก มีขีด
ก้ำมะหยี่สีดำพาด"¹

นอกจากนี้ลัทธิยังมีลักษณะเด่นในการกล่าวเกี่ยวกับสีอีก คือ เธอมักจะชอบ
ใช้สีที่ตัดกันเพราะ ลัทธิเรียนมาทางด้านศิลปะโดยตรง เธอจึงรู้หลักของการใช้สีอย่างดี
เธอใช้สีตัดกันเพื่อต้องการให้เกิดเป็นภาพที่มีจุดเด่นสะดุดตา ถึงจุดความสนใจของคนอ่านได้
อย่างดี แต่ทว่ายังคงเป็นจริงในความรู้สึก เช่น ในเรื่อง เรื่องของเกด กล่าวถึงดอก
นกยูงว่า "ดอกนกยูงสีเจิดสันบานเต็มต้น กลับสีแดงจ้ำตัดกับใบสีเขียวที่เหลืองอยู่เพียงนิดหน่อย"²
หรือในเรื่อง สร้อยลวาท " . . . นอกจากกลุ่มเฟื่องฟ้าสีแดงกับสีขาวที่ทอดตัวอยู่กับพื้นทราย
แล้ว ก็ไม่มีพุ่มพฤษ์อื่นใดที่สลายไปกว่านั้น มันกำลังออกดอกเจิดจ้าตัดสีแข่งกับทะเล"³

1.1.2 การกล่าวถึงสีโดยการเปรียบเทียบ

โกเล็ตและลัทธินอกจากจะใช้คำคุณศัพท์หรือคำขยายในการ
บรรยายสีแล้ว ยังใช้การเปรียบเทียบในการกล่าวถึงสีต่าง ๆ อีกด้วย เช่น ลัทธิกล่าวถึง
เมฆยามเป็นในเรื่อง แก้วฮ้าวในห้องแดง ว่า "เมฆมีสีสดสวย เล่นสีแสงกันในยามเป็นราว
กับศิลปินฝีมือบรรจงป้ายสีกันอย่างสุดฝีมือ"⁴ หรือพูดถึงสีของทะเลดังที่เคยกล่าวมาแล้วว่า
ลัทธิชอบพูดถึงสีของทะเล และมักจะใช้การกล่าวเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นสีสิ่งที่แท้จริงของ
ทะเล เช่น ในเรื่อง พระจันทร์สีน้ำเงิน ลัทธิกล่าวถึงสีน้ำทะเลว่า "น้ำทะเลเหมือนอ่าง
มรกตขนาดใหญ่" หรือ "บัดเดียวทะเล เปลี่ยนสีจากมรกตเป็นสีน้ำเงินอ่อนเมื่อพระอาทิตย์

¹ Colette, 'En Baie de Somme', dans Les Vrilles de la Vigne,
p. 223.

' . . . , il ouvrira ses lourdes ailes bigarrées de fauve, de
gris et de noir. Il s'épanouira comme une danseuse tournoyante,
montrant deux autres ailes plus courtes, éclatantes, d'un rouge de
cerise mûre, barrées de velours noir;'

² ลัทธิ สุกนธา, เรื่องของเกด, 1: 457.

³ ลัทธิ สุกนธา, สร้อยลวาท, 2: 443.

⁴ ลัทธิ สุกนธา, แก้วฮ้าวในห้องแดง, 2: 340.

ลับจากเมฆใหญ่ ละลอกขาวเงินเป็นประกายระยับเหมือนผ้าไหม"¹ ส่วนโกแล็ตพูดถึงสีทะเล-
สาบในเรื่อง L'Entrave ว่าเป็นสีไข่มุกชืด ๆ (perle malade)

ในการพูดถึงสีของผลไม้ ดอกไม้ ใบไม้ นอกจากจะบรรยายสีสั้นโดยตรงแล้ว
ทั้งส่องยังใช้จินตนาการนำสีที่เห็นไปเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีสีหรือลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อ
ให้เกิดเป็นภาพที่มีสีสันชัดเจนขึ้น เช่น สุวรรณีพูดถึงลูกช่าเสียงป่าไว้ในเรื่อง สวนสัตว์ ว่ามีสี
ม่วงอ่อนมีนวลขาว ๆ ราวกับนวลสาวบนแก้ม หรือในการกล่าวถึงสีใบมะตูม ตาคณสามัญอาจมอง
เห็นว่าเป็นเพียงสีเขียวอ่อน แต่สุวรรณีจะเห็นสีลงไปกว่านั้นว่า ในสีเขียวนั้นยังมีเขียวอยู่หลาย
ประเภทแตกต่างกันออกไป และยังใช้ความเปรียบเพื่อย้ำให้เห็นสีสั้นสดใสมากขึ้น "สีใบของมัน
ไม่เหมือนต้นไม้ชนิดอื่น จริงแล้วสีเขียวก็คือเขียว แต่ในเขียวนั้นเองมีความแตกต่างกันออกไป
หลายสีเขียว . . . หลายสีชนิด เขียวมะตูมเป็นเขียวหนึ่งที่อยู่ไล่เหมือนรูปวาดที่กระจ่าง
แจ่ม เต็มไปด้วยแสงแดด"²

ส่วนสีของดอกไม้ที่สุวรรณีพูดถึงดอกบัวว่า "สระบัวฝรั่งแย่งกันให้ดอกมานานาสิ
ตั้งแต่ม่วงไปถึงน้ำเงิน บ้างสีเหลืองอ่อนละมุน กลับแข็งเหมือนท่าด้วยเทียน สีชมพูอ่อนเบา-
บางนำดูราวกับผิวแก้มของสาวน้อย"³ ส่วนโกแล็ตพูดถึงดอกแปวองซ์ (pervenche) ใน
เรื่อง Le Dernier feu ว่ามีสีเหมือนสีน้ำนม (couleur de lait) และในเรื่อง
Nuit blanche พูดถึงสีดอกโปโลนิฮัส (paulownias) ว่าเป็นสีม่วงอมฟ้าเหมือนท้องฟ้า
ปารีสเวลาฝนตก (un mauve pluvieux du ciel parisien)

โกแล็ตจะไม่เพียงความสนใจไปที่ดอกไม้แต่เพียงอย่างเดียว แต่เธอจะให้ความสนใจ
สนใจไปยังส่วนประกอบต่าง ๆ ของต้นไม้ ดอกไม้อีกด้วย เช่น ในเรื่อง Nuit blanche
เมื่อโกแล็ตพูดถึงกุหลาบป่า เธอจะสังเกตเลยไปถึงหนามกุหลาบด้วยว่ามีสีอะไร "หนาม
กุหลาบป่าสั้น ๆ เหมือนเล็บสัตว์มีสีเหมือนสีปะการัง"⁴ หรือพูดถึงกิ่งกุหลาบในเรื่อง Le

¹ สุวรรณี สุคนธา, สายប់หยุดเล่นห้าย, หน้า 369.

² สุวรรณี สุคนธา, สวนสัตว์, หน้า 111.

³ สุวรรณี สุคนธา, สายប់หยุดเล่นห้าย, หน้า 546.

⁴ Colette, 'Nuit blanche', dans Les Vrilles de la Vigne, p. 105.

Dernier feu ว่ากิ่งกุหลาบอ่อนมีสีน้ำตาลอมชมพู (marron rose) เหมือนสีของหนอน
ชนิดหนึ่ง (lombric)

นอกจากนี้ยังมีสีของบรรดาสัตว์ต่าง ๆ ลูว์รรณีจะบรรยายสีของนกยูงไว้อย่าง
ประณีตบรรจง เกินกว่าคนสามัญจะทำได้ละ เอียดเท่าว่า "มีขนหางสีเขียวพราว ๆ ตรงหัวที่มีจุด
สีน้ำตาลอิ้วนั้นเริ่มมีเกล็ดละ เอียดยิบ ๆ สีเขียวเหมือนน้ำมันระยิบ"¹ โกลเล็ตก็เขียนถึงนก
เมของจ้ว่า มีสีครามแบบท้องฟ้าปนด้วยสีเขียวของต้นสนและเหลืองนวลออกขาวของดอกขงก็ย²

โกลเล็ตและลูว์รรณีจะเลือกใช้สีโดยถือตามความสังเกต และความรู้สึกที่มีต่อ
ธรรมชาติทุกส่วนเป็นสำคัญ ภาพที่เธอบรรยายสีมีสีสันเหมือนจริงตามธรรมชาติ และตรงกับ
ความเป็นจริงในความรู้สึก ดังนั้นเมื่ออ่านงานของทั้งสองจึงเหมือนมองดูภาพเขียนขนาดใหญ่
ที่เต็มไปด้วยชีวิตจิตใจ เพราะการใช้สีที่วิจิตรบรรจงราวกับจิตรกรที่พิถีพิถันเลือกสีให้ตรงกับ
ภาพธรรมชาติมาระบายลงบนผืนผ้าใบ ผิดกันแต่โกลเล็ตและลูว์รรณีใช้ถ้อยคำระบายภาพแทนที่กัน
ลูว์รรณีเองเคยเปรียบวิธีการเขียนหนังสือของเธอว่า "เหมือนกับการเขียนรูป"³ ดังนั้นจึง
ไม่น่าแปลกใจเลยที่งานเขียนของทั้งสองจะเต็มไปด้วยสีที่แพรวพราวและงดงาม ไม่ได้ยบไปกว่า
ภาพที่เกิดจากแปรงระบายสี⁴ และลักษณะนี้เองที่ทำให้โกลเล็ตและลูว์รรณีแตกต่างจากนักเขียน
คนอื่น ๆ ในขณะที่นักเขียนคนอื่น ๆ จะไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องของสีในธรรมชาติ หรือ
ถ้าจะพูดถึงสีก็จะมีแค่การแจกแจงรายละเอียด ไม่มีการแยกแยะความแตกต่างของสีดังเช่นที่
โกลเล็ตและลูว์รรณีทำ

¹ ลูว์รรณี ลู่คนธา, ล่วนสัตว์, หน้า 27.

² Colette, "La Maison proche de la forêt", dans En pays connu,
p. 9.

"C'est tout juste si la miraculeuse créature, peinte de
bleu céleste, rehaussée de vert saule et de jaune jonquille,"

³ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมศิลปากร, ประวัตินักเขียนไทย, 1: 222.

⁴ อนงคันทาญ เมธาคุณวุฒิ, "ลูว์รรณี ลู่คนธา หรือ "โกลเล็ต" แห่งเมืองไทย",
หน้า 90.

1.2 แสง

โกแล็ตและลัวร์รณีมิใช่จะกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ เท่านั้น แต่จะกล่าวถึงแสงควบคู่ไปด้วย โดยทั้งสองจะกล่าวถึงสีของแสงและลักษณะของแสงควบคู่กันไป วิธีการกล่าวถึงแสงของโกแล็ตและลัวร์รณี แบ่งได้เป็นสองลักษณะเหมือนกับการกล่าวถึงสี คือพูดถึงแสงโดยตรงและโดยการเปรียบเทียบ

1.2.1 การกล่าวถึงแสงโดยตรง

การกล่าวถึงแสงโดยตรงของโกแล็ตและลัวร์รณี ส่วนใหญ่จะเป็นการกล่าวถึงสีของแสง โกแล็ตและลัวร์รณีใช้ความไวแห่งสัญประสาทสายละเอียดของสีของแสง ซึ่งคงจะยากสำหรับตาคนสามัญที่จะจับสีของแสงได้หรืออาจมองข้ามไป เช่น โกแล็ตมองเห็นสีของแสงแดด¹ ส่วนที่อ่าวอ่าวทั้งส่วนลาดส่องไปด้วยแสงแดดสีเหลืองมีประกายยับ ๆ เป็นสีแดงและม่วงไวโอเล็ต แต่ฉันไม่สามารถบอกได้ว่า สีแดง สีม่วงไวโอเล็ตนั้นเป็นเพราะความรู้สึกเปี่ยมล้น หรือเป็นเพราะความพร่าของประสาทตา¹ หรือในเรื่อง L'Entrave เธอกล่าวถึงแสงสีชมพูของยามเช้าตรู่ในเดือนสิงหาคม (rose d' une aube)

นอกจากกล่าวถึงสีของแสงอาทิตย์แล้ว สีของแสงไฟ สีของแสงตะเกียงก็ไม่พ้นไปจากความสังเกตของโกแล็ต ในเรื่อง L'Ingénue libertine โกแล็ตพูดถึงแสงไฟที่ส่องเข้ามาในห้องว่า "ความมืดรวมตัวกันมีแต่สีแสงสีทองสลัดไล่เป็นสีบาง ๆ เหมือนดินสอสอดเข้ามาทางหน้าต่าง"² และในเรื่องเดียวกันนี้โกแล็ตพูดถึงแสงตะเกียงว่า "ไฟในครัว ตะเกียงในห้องอาหารพุ่งสีแสงสีส้มส่องสว่างเหมือนพุ่งเข้า

¹ Colette, Sido, p. 13.

'-tout le chaud jardin se nourrissait d'une lumière jaune, à tremblements rouges et violets, mais je ne pourrais dire si ce rouge, ce violet dépendaient, dépendent encore d'un sentimental bonheur ou d'un éblouissement optique'.

² bid., p. 39.

"la nuit massive, percée seulement, à la fenêtre, d'un rai d'or vif, mince comme un crayon."

ในครัว¹

สุวรรณีก็ได้เป็นรองโกแล็ตในการกล่าวถึงแสง ในขณะที่โกแล็ตพูดถึงแสงแดดว่ามีสีต่าง ๆ กันคือ สีเหลือง สีแดง สีม่วงไวโอเล็ต สุวรรณีจะพูดถึงสีเสื้อมพรายของแสงว่า "พระอาทิตย์ขึ้นจากเมฆฝน ทอแสงกราตตามยอดไม้แลดูเป็นสีเหลืองเสื้อมพราย"² และดวงอาทิตย์ส่องแสงระยิบ ๆ กับทะเลทำให้เกิดสีเสื้อมพรายเกล็ดสีทองยับ ๆ เหมือนมีชีวิต³ หรือพูดถึงแสงสีทองของตะวันว่า "ตะวันจวนจะตกดินอยู่แล้ว แสงแดดสุดท้ายเปล่งแสงเต็มทิวไรวกับจะอำล้าย้อมสรรพหลังในบริเวณนั้นให้อร่ามไปด้วยสีทอง"⁴

สุวรรณีมิใช่จะกล่าวถึงแต่แสงอาทิตย์ แต่เธอก็กล่าวถึงแสงเดือนอีกด้วย เช่นในเรื่อง สร้อยส่วาท พูดถึงแสงเดือนว่า "เดือนสีซีดสลด" คือแสงเดือนไม่สดใส หรือในเรื่อง บาปบุญของบัวเดือน พูดถึงแสงเดือนว่า "เดือนสว่างนวลเนียน" และ "แสงเดือนอันอ่อนเย็น" คือ พระจันทร์มีแสงกระจ่าง และในเรื่อง เรื่องของเกด พูดถึงแสงสีเงินของพระจันทร์ว่า "พระจันทร์ขึ้นเต็มดวง ลอดต้นไม้เห็นแสงเงินระยิบระยับ"⁵

การกล่าวถึงแสงโดยตรงของโกแล็ต มิใช่จะมีแต่สีของแสงแต่ยังมีลักษณะอาการของแสงอีกด้วย เช่น โกแล็ตกล่าวถึงแสงว่า "แสงเต้นอยู่ในหยาดน้ำตาล่องประกายมากมายไขว้กัน"⁶ โกแล็ตใช้คำกริยา "danser" เพื่อให้เห็นอาการเต้นระยิบ-

¹ ibid., p. 52.

"Le feu de la cuisine, la lampe de la salle à manger dardent sur le jardin deux pinceaux de lumière orangée."

² สุวรรณี สุคนธา, สายប់หยุดเล่นห้าย, หน้า 681.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 388.

⁴ สุวรรณี สุคนธา, สร้อยส่วาท, 2: 941.

⁵ สุวรรณี สุคนธา, เรื่องของเกด, 1: 169.

⁶ Colette, La Vagabonde, p. 139.

"La lumière danse, en mille rayons brisés et croisés, dans mes larmes suspendues."

ระดับของแสง และพัฒนาทศก่อนอย่างต่ำ สะท้อนแสงเป็นทิวคลื่น¹

1.2.2 การกล่าวถึงแสงโดยการเปรียบเทียบ

ผู้วรรณ นอกจากจะกล่าวถึงสีและลักษณะอาการของแสงโดยตรงแล้ว ยังกล่าวโดยการเปรียบเทียบด้วย เช่น "สายน้ำเล็ก ๆ แวบวับกับแสงอาทิตย์พร่า ๆ ขาววับเหมือนงูสีเงิน"² คือ เปรียบแสงแดดที่กระทบผิวน้ำเป็นประกายสีขาวกับงูสีเงิน ในขณะที่โกแลตกล่าวถึงลักษณะอาการของแสงโดยตรง ผู้วรรณจะกล่าวโดยการเปรียบเทียบ โดยการใช้คำที่มีเสียงบ่งถึงแสง³ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปในเรื่องของการใช้คำ ผู้วรรณจะกล่าวถึงแสงในลักษณะนี้มาก เช่น กล่าวถึงแสงแดดที่กระทบผิวน้ำทะเลว่า "ลมทะเลพัดผิวน้ำเต้นหยอย ๆ ระริกแวววระวับ กับแดดเป็นประกายเหมือนมีเพชรนับหมื่นนับแสนกระรัต"⁴ หรือกล่าวถึงแสงที่สะท้อนอยู่บนเกล็ดปลาว่า "ปลาเล็ก ๆ ว่ายเวียนมาที่ปลายเท้าของ เจ้าหล่อนอีกกลุ่มหนึ่ง เกล็ดสีฟ้าเงินแวววาวเหมือนเพชรรูปร"⁵ การกล่าวถึงแสงในลักษณะการใช้คำที่มีเสียงบ่งถึงแสงนี้ ทำให้เห็นลักษณะการเต้นของประกายแสงที่ส่องออกมา

นอกจากนี้ผู้วรรณยังมักจะเปรียบเทียบความเป็นประกายของแสงที่ส่องกระทบสิ่งต่าง ๆ เช่น น้ำฝนระอองไอน้ำค้างกับเพชร เช่น "แสงเดือนเอน ๆ ส่อง

¹ ibid., p. 112.

"... , le pavé noirâtre reflète, étirées, frisées, les lumières."

² ผู้วรรณ สู่คนธา, "นางไม้ของนัส" ใน บางที่หญิงนี้จะเปลี่ยนใจ, หน้า 27.

³ ชลธิรา สัตยาวัฒนา, "การอ่าน", ใน การใช้ภาษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เคสดีไทย, 2524), หน้า 202-205.

ศัพท์พจน์ คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบโดยใช้คำเลียนเสียง หรือการใช้คำที่มีเสียงบ่งถึง สี แสง ทำทาง ฯลฯ

⁴ ผู้วรรณ สู่คนธา, ดอกไม้ในป่าแดด, 2: 201.

⁵ ผู้วรรณ สู่คนธา, สายับหยุดเล่นห้หาย, หน้า 57.

ลอดกึ่งก้านใบไม้ ที่มีหยาดน้ำฝนเกาะค้างแพรวพราวเหมือนเพชร. . ." ¹ และ "หญ่ไม้ที่เป็น
สีเทาด้วยหมอกเห็นได้ชัดเจนในแสงอาทิตย์ ละอองไอน้ำค้างยังขุ่นตามต้นไม้ใบหญ้าเป็นละออง
พราวเหมือนเพชร" ²

การกล่าวถึงแสงโดยการเปรียบเทียบสำหรับโกแล็ตนั้น จะกล่าวถึงรูปร่าง
ลักษณะของลำแสงด้วย โดยจะกล่าวรวมไปในการพูดถึงสีของแสง เช่น ความมืดรวมตัวกันมี
แต่ลำแสงสีทองลัดโตเป็นลำบาง ๆ เหมือนดินล่อลอดเข้ามาทางหน้าต่าง และไฟในครัวตะเกียง
ในห้องอาหารพุ่งลำแสงสีส้มส่องลำเหมือนพุ่งกันเข้าไปในครัว โกแล็ตเปรียบลักษณะลำแสงกับ
พุ่งกันและดินล่อ และในขณะที่เดียวกันก็กล่าวถึงสีของแสงโดยตรงไปพร้อม ๆ กันดังได้กล่าวถึง
มาแล้ว สำหรับลูว์รรณีจะไม่มีการกล่าวถึงลักษณะลำแสง แต่จะพูดถึงลักษณะประกายแสงเสียเป็น
ส่วนใหญ่

การกล่าวถึงแสงของ โกแล็ตและลูว์รรณี ทำให้ลักษณะงานเขียนของทั้งสอง
เหมือนภาพวาดที่มีพร้อมทั้งสีแสง

1.3 ลักษณะและรูปร่างหน้าตาของคน

โกแล็ตและลูว์รรณีจะใช้สำนวนคำอุปมาของ เธอในการสังเกตรายละเอียดต่าง ๆ
เกี่ยวกับลักษณะท่าทางของคน และสามารถนำมาบรรยายให้คนอ่านรู้สึกเหมือนเห็นภาพลักษณะ
ท่าทางของคนที่เราได้กล่าวถึงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะโกแล็ตเธอจะให้ความสนใจเกี่ยวกับราย-
ละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ มาก ทุกคนที่ผ่านเข้ามาในสำนวนของโกแล็ต จะถูกนำมากล่าวแจจแจง
ลักษณะต่าง ๆ อย่างถี่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็นหน้าตา สิว สีตา สันจมูกที่แตกต่างกันออกไป ตลอด
ไปจนถึงเครื่องแต่งกายและท่าทาง ในขณะที่ลูว์รรณีจะไม่กล่าวแจจแจงละเอียดเท่าโกแล็ต
เธอมักจะจับลักษณะเฉพาะส่วนมาอธิบาย หรือไม่เธอก็จะกล่าวลักษณะรวม ๆ กันไป วิธีการ
บรรยายของโกแล็ตและลูว์รรณี แบ่งเป็นสองลักษณะอีกเช่นเดียวกัน คือ กล่าวถึงโดยตรงและ
กล่าวเปรียบเทียบ

¹ ลูว์รรณี ลูคอนธา, ความรักครั้งสุดท้าย, 2: 777.

² ลูว์รรณี ลูคอนธา, เรื่องของเกด, 1: 66.

1.3.1 การกล่าวถึงลักษณะและท่าทางของคนโดยตรง

โกเล็ตจะกล่าวถึงลักษณะต่าง ๆ ของคนอย่างละเอียดไม่ว่าจะเป็นลักษณะหญิงหรือชาย เช่น ในเรื่อง L' Entrave โกเล็ตบรรยายลักษณะภายนอกของตัวละครว่า

สายตาของสันเพิ่งไปจับจ้องทุกสิ่งทุกอย่างอยู่บนใบหน้าสวยของผู้ชายเช่นเขา โหนกแก้มสูง และใหญ่มากไปสำหรับคางแหลมนั้น ซึ่งมีลักษณะของพวกคาลมูซ ฐานจมูกค่อนข้างแบนเหมือนจมูกวัว และที่ขึ้นผมค่อนข้างดำดกนั้น สันสังเกตเห็นรอยโกนเป็นทางแคบ ๆ สิ้นน้ำเงินได้อย่างชัดเจนในวันนี้ รอยโกนอย่างสุภาพเรียบร้อยนี้ ทำให้หน้าผากของเขากว้างและมีล่ง่าอยู่ประจำ¹

และในเรื่อง Où sont les enfants โกเล็ตได้บรรยายท่าทางของฮิโดไวว่า

ท่าทางเหนียวหนืดเพราะเที่ยวตามหาลูกเปียงแม่หมาอย่างไม่ลดละ แม่แหงนหน้าขึ้นและสูดกลิ่นนม โคนแขนเสื้อของเธอประดับด้วยผ้าตัวนสีขาวย บอกว่าเธอเพิ่งเสร็จจากการนวดแป้งทำขนมกาแล็ท หรือไม้กึ่งตัดตั้งที่โรยด้วยน้ำเชื่อมไหม้ ๆ ผล้มเหล้ารัมกับ

¹ Colette, L' Entrave, p. 130

"Man regard vise et atteint tout ce qui pêche dans un beau visage d' homme comme celui-ci: les pommettes trop hautes, trop larges pour le menton fin, un peu kalmouckes-la racine du nez taurine, et, à la lisière d'une chevelure à peu près noire, abondante, je distingue facilement aujourd' hui le bleu d' une étroite marge rasée-la trace d'un déboisement discret qui agrandit et ennoblit quotidiennement le front.

แย้ม ผ่ากั้นเขื่อนสืฟ้าตัวใหญ่คาตอยู่รอบเอว แสดงว่าเพิ่งอาบน้ำเจ้าลูบตัวน้อย . . . ¹

ส่วนลักษณะการบรรยายของลูวรรณีจะไม่ละเอียดเท่าโกแล็ต เช่น "ว่า
ก้มลงมามองสั้น ผิวหน้ามันคล้ำ มีเหงื่อมัน ๆ ฟูบวบอยู่ตามโหนกแก้มและสันจมูก หมวกดำรว
ทำให้เกิดเงาตรงหน้าผากดูสับสนไม่น่าไว้วางใจ"² หรือการบรรยายเฉพาะส่วน เช่น "สั้น
เพิ่งจะสังเกตเห็นว่าตรงรอยมุมปากของตุ้มส่วยอย่างประหลาด มันงอนเขียดขึ้นและโค้งรับกันอย่าง
ประณีต น่าแปลกที่สั้นมักจะค้นหาความงามในใบหน้าของคนได้เสมอ แต่ละคนธรรมชาติล้วนให้
ความประณีต . . . ไม่ที่มันตา ก็ขนคิ้ว หรือหน้าผาก ปลายคาง"³

1.3.2 การกล่าวถึงลักษณะและท่าทางของคนโดยการเปรียบเทียบ

การกล่าวถึงลักษณะท่าทางของคนโดยการเปรียบเทียบของโกแล็ต
และลูวรรณี จะช่วยให้เห็นลักษณะท่าทางของคนคนนั้นได้ชัดเจนขึ้นด้วยการกล่าวเพียงสั้น ๆ เช่น
โกแล็ตพูดถึงอาการขยับนิ้วเท้าว่า "เธอขยับนิ้วเท้าของเธอเหมือนแมลงงูขยับหนวด"⁴ และในเรื่อง

¹ Colette, "Où sont les enfants," dans La Maison de Claudine,
p. 11.

Elle surgissait, essoufflée par sa quête constante de mère-
chienne trop tendre, tête levée et flairant le vent. Ses bras
emmanchés de toile blanche disaient qu'elle venait de pétrir la
pâte à galette, ou le pudding saucé d'un brûlant velours de rhum
et de confitures. Un grand tablier bleu la ceignait, Si elle avait
lavé la havanaise(. . .)"

² ลูวรรณี ลุคนรา, ดอกไม้ในป่าแดด, 1: 119.

³ เรื่องเดียวกัน, 2: 107.

⁴ Colette, L'Ingenu Irbertine, p. 21.

"Elle ouvre et resserre les doigts de ses pieds comme front
les hannetons avec leurs antennes."

Chanson de la danseuse โกลเล็ตต์ได้บรรยายถึงลักษณะท่าทางของหญิงสาวผู้หนึ่งในลายตาของชายคนรัก ซึ่งมองเห็นอากัปกิริยาท่าทาง เคลื่อนไหวของหญิงสาวผู้นี้ว่า เปรียบเหมือนนางระบำจีนเดินช้า ๆ มั่นคงแต่คุณเรียกการก้าวเดินของฉันว่าการเต้นรำ¹ และในเรื่องนี้โกลเล็ตต์ยังใช้ความเปรียบให้เห็นรูปร่างที่ลวยงามของผู้หญิงคนนี้ เช่น "เปรียบคนโทน้ำกับตะโปก"² ให้เห็นความกลมกลึงของตะโปกว่า มีส่วนเว้าส่วนโค้งได้รูปทรงเหมือนกับคนโทน้ำ และยังเปรียบรอยนิ้วเท้าของผู้หญิงคนนี้ว่า รอยนิ้วเท้าของฉันที่แยกออกจากกันซึ่งคุณเปรียบกับรอยประทับของไข่มุกห้ำเม็ดซึ่งมีขนาดไม่เท่ากัน³ นอกจากนี้ยังมีการกล่าวเปรียบเทียบให้เห็นลักษณะส่วนอื่น ๆ อีก เช่นในเรื่อง Maquillages พูดถึงขนตาว่า ขนตาองอนเหมือนหนามกุหลาบ⁴ ในเรื่อง Ma soeur aux longs cheveux พูดถึงคิ้วว่า คิ้วหนา ๆ ที่เคลื่อนไหวขยับไปมาเหมือน

¹ Colette, "Chanson de la danseuse", dans Les Vrilles de la Vigne, p. 97.

"Je marchais lente, sérieuse, mais tu nommais mon pas une danse."

² *ibid.*, p. 99.

"l' amphore au creux de ma hanche."

³ *ibid.*

"l' empreinte de mes doigts écartés, que tu comparais à celle de cinq perles inégales(. . .)"

⁴ Colette, "Maquillages," dans Les Vrilles de la Vigne, p. 163.

'des cils courbes comme les épines du rosier(. . .)"

หนอนเป็นมันล่องตัว¹

ส่วนสุวรรณีพูดถึงอาการที่แสดงออกทางสีหน้าว่า "ตุ้มมีสีหน้าปิดเขี้ยวเหยงอย่างแปลกประหลาด เหมือนรูปเขียนของศิลปินยุคที่พยายามจะแสดงอารมณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้"² และในเรื่องเดียวกันนี้เองสุวรรณีพูดถึงลักษณะลำแขนว่า "ลำแขนและนิ้วของพรรณาสวยรับกันเหมือนกันของช่อดอกไม้ที่สวยอรชร"³ เปรียบให้เห็นความสวยงามอ่อนช้อยของลำแขนและนิ้วมือ ในขณะที่โกแล็ตเห็นลักษณะขนตาเหมือนหนามกุหลาบ สุวรรณีเปรียบลักษณะขนตาว่า "ขนตางอนช้อยเหมือนปีกผีเสื้อ"⁴

ถ้าอ่านงานของ โกแล็ตและสุวรรณีในส่วนที่เป็นกรกล่าวถึงตัวละคร จะเห็นว่าโกแล็ตจะบรรยายรายละเอียดของตัวละครตั้งแต่ เส้นผมจรดปลายเท้าในขณะที่สุวรรณีจะบรรยายให้รายละเอียดเฉพาะส่วน และมักจะบรรยายเพียงสั้น ๆ แต่ทั้งสองคนต่างก็ใช้ความสังเกตรายละเอียดของลักษณะท่าทางคนเหมือนกัน และใช้ความเปรียบที่ทำให้เห็นภาพชัดเจนเหมือนกัน

1.4 ลักษณะนิสัยและท่าทางของสัตว์

เนื่องจากมีสัญชาตญาณและความรู้สึกที่ไวมากเป็นพิเศษเอง ทำให้โกแล็ตและสุวรรณีกลายเป็นคนมีความสังเกตอยู่ในระดับสูง จนกระทั่งสามารถเข้าใจลักษณะนิสัยและท่าทางของสัตว์ได้มากมายหลายชนิด เห็นได้จากการบรรยายลักษณะนิสัย อารมณ์ และท่าทางของสัตว์ได้อย่างละเอียด แม้ในสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ไม่พ้นความสังเกตไปได้ ในขณะที่

¹ Colette, "Ma soeur aux longs cheveux," dans La Maison de Claudine, p. 118.

"Les épais sourcils mobiles remuent comme deux chenilles soyeuses, (. . .)"

² สุวรรณี สุกนธา, ดอกไม้ในป่าแดด, 2: 88.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 89.

⁴ สุวรรณี สุกนธา, สายบ่หยุดเล่นห้าย, หน้า 24.

คนอื่น ๆ อาจมองเห็นแต่ลักษณะภายนอกของสัตว์ แต่ไม่อาจเข้าถึงลักษณะนิสัยและอารมณ์ที่แท้จริงของบรรดาสัตว์ต่าง ๆ ได้ และไม่อาจบรรยายลักษณะท่าทางของสัตว์ได้ละเอียดเท่า โกลีแอตและ ลูวรรณี

แม้แต่สัตว์ชนิดเดียวกัน ลูวรรณียังสังเกตเห็นว่าแต่ละตัวมีหน้าตาไม่เหมือนกัน "สัตว์ทุกตัวหน้าตาไม่เหมือนกันเลย คุณอาจจะนึกว่า เบ็ดก็เหมือนเบ็ด หน้าตามันจะหาความแตกต่างกันไม่ได้ . . . นางนวลก็เหมือนนางนวล . . . หมูก็เหมือนหมู . . . กับสัตว์ เราไม่ใช่ความละเอียดถึงกับต้องดูส่วนละเอียดบนใบหน้าของมันหรอก แต่ถ้าดูก็จะได้เห็น"¹ หรือ การแสดงอารมณ์โกรธของโก้ ลูวรรณีก็บรรยายอย่างจริง ๆ สัจ ๆ จนผู้อ่านนึกเห็นภาพ "ฉันนั่งลงแลมองดูมันเจียบ ๆ นัยน์ตาของมันบอกให้รู้ว่ามันไม่พอใจเลยสักนิดที่มีคนมาเผ่าดู มันทำเสียงในคอ . . . และถ้าดูจริง ๆ จะเห็นว่าหน้าของมันแสดงความไม่พอใจจริง ๆ อย่าคิดว่า สัตว์จะแสดงอารมณ์ทางสีหน้าไม่ได้"²

สัญชาตญาณเป็นสิ่งที่ทำให้ลูวรรณีเข้าถึงอารมณ์ของสัตว์ ทำให้เธอสามารถเข้าใจมันจนกระทั่งดูเหมือนพูดคุยกับสัตว์ได้รู้เรื่อง "มันจะฟังฉันคุยเจียบ ๆ หนวดยาว ๆ กระทบกับแดดเป็นประกาย คุณอาจจะไม่เชื่อก็ได้ว่า เสือชอบฟังคนพูดให้ฟัง ใ้ฉันน้อยจะนั่งเจียบ บางครั้งก็จะนั่งลงส่องขาหน้ายื่นพื้นไว้ ตะแคงหัวอันใหญ่โตเมื่อฉันพูด"³

คนส่วนใหญ่จะคิดว่าสัตว์คงไม่มีอารมณ์ ความรู้สึก มันจะทำทุกสิ่งไปตามสัญชาตญาณเท่านั้น แต่สำหรับคนที่คลุกคลีอยู่กับสัตว์มาตั้งแต่เด็ก เช่น โกลีแอตจะรู้ว่าจริง ๆ แล้วสัตว์นั้นมีอารมณ์ ความรู้สึกไม่แตกต่างไปจากคนเลย เพราะเธอเห็นสัตว์เลี้ยงร้องไห้ได้ หรือยิ้มได้ เช่น เธอเห็นแมวร้องไห้เมื่อมันต้องเสียดู๊กไป มันร้องไห้ด้วยท่าทางน่ากลัว เช่นเดียวกับบรรดาแม่กิ้งหลายที่ต้องเสียดู๊กไป มันร้องด้วยน้ำเสียงเดียวกันโดยไม่หยุดเลย หายใจ

¹ ลูวรรณี ลูคนธา, ล่วนสัตว์, หน้า 121.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 181.

ติด ๆ ชัด ๆ ขณะร้องไห้และคร่ำครวญแล้วคร่ำครวญเล่า¹ และโกแล็ตยังสามารอ่านสีหน้าของสัตว์ออกด้วยว่ามันกำลังมีความลุ่มหรือความทุกข์ เช่น เธอพูดถึง โนนอย แมวตัวโปรดของเธอว่า โนนอย หรีตาลง และความทรงจำเกี่ยวกับทุกสิ่งก็ปรากฏขึ้นบนใบหน้าในรอยยิ้มที่เหมือนรูปสามเหลี่ยมนั้น² หรือสีหน้าแมวขณะมีความลุ่มเมื่อแมวได้อยู่ใกล้ชิดเธอ "มันนั่งอยู่บนผ้าปูโต๊ะ ยิ้มอย่างเปิดเผย มุมปากเขิดขึ้น ดวงตาแพรวพราวเหมือนเม็ดทรายส่องแสง³ และการที่ลุ่มนี้แสดงอาการที่ทนายคนที่มันรู้จัก "พ่อช่เช็ต บอกลัวส์ดีคุณผู้ชายด้วยการยิ้มปากกว้างถึงหู"⁴

สำหรับลูวเรณี เธอสามารถอ่านอุปนิสัยของสัตว์ได้จากลักษณะท่าทางของมัน "มัน (ฮีกา) หันหัวไปมาอย่างรวดเร็ว เหมือนจะดูว่าปลอดภัยหรือไม่ นัยน์ตาของมันดูเจ้าเล่ห์และขี้อิงอย่างร้าย"⁵ อุปนิสัยและอารมณ์ต่าง ๆ ของสัตว์เช่นที่โกแล็ตและลูวเรณีบรรยายมานั้น

¹ Colette, "Les Deux chattes", La Maison de Claudine, p. 119.

"Elle pleurait à la manière terrible de toutes les mères privées de leur fruit, sans arrêt, sur le même ton, respirant à peine entre chaque cri, exhalant une plainte après l' autre plainte pareille'.

² Collete, "Nonoche", dans Les Vrilles de la Vigne, p. 137.

"Elle baisse les yeux et la mémoire de toutes choses lui remonte au visage dans un sourire triangulaire".

³ Colette, "La Guérison", dans Les Vrilles de la Vigne, p. 192.

"Assise sur la nappe, elle sourit sans dissimulation, les coins de sa bouche retroussés, et ses yeux, pailletés d'un sable scintillant"

⁴ Colitte, La Vagabonde, p. 75.

"Et Fosserte, la petite gure, qui dit bonjour au monsieur avec un sourire d' ogresse fendu jusqu' aux oreilles!"

⁵ ลูวเรณี ลูคณา, ล่วนสัตว์, หน้า 97.

แสดงถึงความเป็นคนช่างสังเกต และความสามารถในการเข้าใจอุปนิสัยต่าง ๆ ของสัตว์อย่างลึกซึ้ง

ความสามารถในการเข้าใจอุปนิสัยหรืออารมณ์สัตว์สำหรับโกแล็ตและลูว์รรณีแล้ว ไม่ต้องไปกว่ากันเลย ในขณะที่โกแล็ตเขียนเรื่อง Nonoche เพื่อบันทึกกริยาท่าทางความเคลื่อนไหวของแมวตัวเอกในเรื่องไว้อย่างประณีตทุกบททุกตอน นับตั้งแต่ลืมตาตื่นขึ้นมาจากตะกร้า ตลอดไปจนถึงความอาทรที่มีต่อลูกของมัน¹ ลูว์รรณีก็เขียนเรื่อง สร้อยแสงแดง โดยให้ไก่และสุนัขเป็นตัวเอกของเรื่อง เธอจะบรรยายโดยละเอียดตั้งแต่เจ้าเสียบ (ไก่) ยังเป็นลูกเสียบ จนกลายเป็นไก่รุ่นกระทาง และเจ้าสิงโตตั้งแต่ยังเป็นลูกสุนัขจนกระทั่งเป็นหนุ่มนักเลงเจ้าถิ่น เธอทำให้เห็นมิตรภาพอบอุ่นของสัตว์ทั้งสองซึ่งถูกเลี้ยงดูกันตั้งแต่เล็กและยากที่จะพบเห็นโดยทั่วไป ทำให้เห็นความน่ารักของไก่ซึ่งคงไม่มีใครนึกว่าไก่จะแสนรู้ได้ถึงเพียงนั้น

ทั้งโกแล็ตและลูว์รรณีมิใช่จะกล่าวถึงแต่อุปนิสัยของสัตว์เท่านั้น แต่ลักษณะและอากัปกริยาภายนอกของสัตว์ก็มีได้ถูกละเลย เธอจะบรรยายอย่างละเอียดถี่ถ้วนให้ผู้อ่านเห็นภาพตามอย่างชัดเจน

วิธีการกล่าวถึงลักษณะและท่าทางของสัตว์ของโกแล็ตและลูว์รรณี อาจจะเป็นการกล่าวถึงโดยตรงด้วยคำพูดสั้น ๆ หรืออาจกล่าวโดยการเปรียบเทียบ

1.4.1 การกล่าวถึงลักษณะและท่าทางของสัตว์โดยตรง

ลูว์รรณีพูดถึงท่าทางเดินของเปิดว่า "ฝูงเปิดย้ายกันพากันออกไปแล้ว"² ลูว์รรณีจะกล่าวอย่างสั้น ๆ แต่ทว่าให้ภาพชัดเจน ถ้าไปเผื่อดูเปิดเดิน ก็จะเป็นตามที่ลูว์รรณีบรรยายจริง ๆ จนกระทั่งมีความเปรียบเทียบว่า "เดินเหมือนเปิด" แต่วิธีการกล่าวถึงลักษณะและอากัปกริยาภายนอกของสัตว์โดยตรงด้วยคำพูดสั้น ๆ อาจจะไม่ทำให้เห็นลักษณะของสัตว์ได้ชัดเจนเพียงพอ โกแล็ตและลูว์รรณีจึงใช้วิธีการกล่าวเปรียบเทียบ

¹ Colette, 'Nonoche', dans Les Vrilles de la vigne, p. 135.

² ลูว์รรณี สุกคนธา, ส่วนสัตว์, หน้า 117.

1.4.2 การกล่าวถึงลักษณะและท่าทางของสัตว์โดยการเปรียบเทียบ

ผู้บรรยายพูดถึงท่าทางของนกยูงรำแพน ซึ่งผู้อ่านบางคนอาจไม่เคยเห็น แต่ถ้าอ่านตามที่ผู้บรรยายบรรยายไว้ ก็จะนึกภาพออกทันที "ก่อนอื่นมันจะเดินลากหางอย่างสง่า . . . พออารมณ์ดีเข้า มันจะเงยศีรษะ สลัดหาง โดยท่าทางขยุกขยิก . . . เหมือนคนเรากลัดแข้งสลัดขา . . . ไปมาสักครู่ มันก็จะสละพัดพริบแผ่หางออก กางปีกออกแบบไก่ตัวผู้ป้อตัวเมีย เหยาะอย่างไ้ไปมารอบ ๆ ตีนของมันจะค่อย ๆ ยกขึ้น และสลับลงอย่างมีจังหวะจะโคนและประณีต"¹ ขณะที่โกแล็ตบรรยายท่าทางของนกไนติงเกลได้ว่า "นกไนติงเกลบินกลับบนกิ่งอรุณ กระเพาะไตค่อเป็นลูกกลม ๆ หัวมันเอียงเหมือนคนคอเคล็ดที่นาร์ก"² หรือโกแล็ตเขียนถึงลักษณะการบินของนกนางแอ่นว่า "มันบินแหวกอากาศมาเหมือนลูกศร"³ คนอ่านจะนึกภาพออกทันทีว่ามันต้องบินอย่างรวดเร็ว อย่างแรงและพุ่งตรงมาที่จุดใดเพียงจุดเดียว

โกแล็ตและผู้บรรยายจะไม่พูดเพียงแต่ว่านกยูงรำแพน หรือนกเกาะกิ่งไม้มันอน เพราะถ้าพูดเพียงเท่านี้ ความรู้สึกของคนอ่านก็จะหยุดอยู่เพียงนี้ด้วย ไม่นึกเห็นภาพตาม แต่โกแล็ตและผู้บรรยายจะใช้อารมณ์และนัยน์ตาศิลปิน ในการบรรยายให้คนอ่านเห็นภาพชัดเจน โดยใช้ความเปรียบเทียบ ซึ่งทุกคนเข้าใจและสามารถบอกอธิบายของสัตว์นั้น ๆ ได้ตรงกับความเป็นจริง รวมทั้งการให้รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้คนอ่านซึ่งไม่เคยสนใจสังเกตท่าทางของสัตว์เหล่านั้นมาก่อน ก็จะพลอยเห็นภาพอธิบายทระจำของมันไปด้วย

¹ ผู้บรรยาย สู่คนรา, ส่วนสัตว์, หน้า 42.

² Colette, Les Vrilles de la Vigne, p. 85.

". . ., le rossignol dormait debout sur un jeune sarment, le jabot en boule et la tête inclinée, comme avec un gracieux torticolis."

³ Colette, "Ma mère et les bêtes," dans La Maison de Claudine, p. 84.

"les rabattait fendait le vent comme deux flèches,"

นอกจากนี้สัตว์ตัวเล็ก ๆ เช่น พวกสัตว์เลื้อยคลานซึ่งไม่มีใครอยากเข้าใกล้ เพราะความน่าเกลียดของมัน แต่โกแล็ตและลูวรรณีกลับนำมาพูดถึงราวกับเป็นสัตว์เลี้ยงน่ารัก โดยใช้ความเปรียบและให้ความสำคัญกับมันเช่นเดียวกับสัตว์อื่น ๆ งามเป็นสัตว์ที่ทั้งสองนำมากล่าวถึงเหมือน ๆ กัน และบรรยายให้มันกลายเป็นสัตว์สวยงามแทนความน่ากลัวที่มีอยู่ ลูวรรณีเขียนถึงงามว่า "งามเขียวหัวรูปเม็ดตัวของมันมองไปทางโน้นทางนี้ นัยน์ตาสีแดงเล็กนิดเหมือนพลอยติดอยู่ที่หัว เกล็ดสีเขียวอ่อนของมันงดงาม"¹ ส่วนโกแล็ตเขียนไว้ว่า "งามเหลือมทำทางสงบเสงี่ยมดี ขดตัวกันอย่างสม่ำเสมอเป็นรูปหอยทาก หัวชูขึ้น ตาเล็ก ๆ สีทองจ้องมองฉัน"² หรือเธอบรรยายตัวหนอนอย่างละเอียดว่า "ตัวอ้วน ๆ เหมือนนิ้วหัวแม่มือ มันทำตัวซึ่งมีสีเขียวเหมือนกระดาษปลิวให้พองออก ทำให้ขนสีเขียวครามซึ่งติดอยู่ตามตัวเหมือนตะปูเต้นออกมา"³ ทั้ง โกแล็ตและลูวรรณีใช้ความเป็นศิลปะที่เธอมีอยู่กลบเกลื่อนสิ่งที่น่าเกลียดเอาไว้ แล้วทำให้เกิดภาพที่สวยงามขึ้นมาแทน ด้วยการนำสิ่งสวยงามของสัตว์เหล่านี้มากล่าว เช่น สีสันที่ละเอียด หรือด้วยการใช้ความเปรียบที่ทำให้สิ่งสามัญกลายเป็นสิ่งแปลกขึ้นมา แต่ยังคงเป็นความจริงอยู่ ทำให้เกิดเป็นภาพที่สวยงามขึ้น จนโกแล็ตได้รับสัญญาว่าเป็น "ผู้สร้างใหม่"⁴ สำหรับลูวรรณีนั้นแม้จะไม่มีใครยกย่อง แต่ความสามารถของเธอก็มิได้เป็นรองโกแล็ตเลย

¹ ลูวรรณี ลุคนธา, "นางไม้ของนัส", ใน บางที่พุ่มนี้จะเปลี่ยนใจ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น, 2518), หน้า 30.

² Colette, Claudine à l' école, p. 6.

"une couleuvre bien sage, roulée en colimaçon régulièrement, sa tête en dessus ses petits yeux dorés me regardant."

³ Colette, "Ma mère et les bêtes", dans La Maison de Claudine, p. 87.

'Dodue, grosse comme un pouce, longue de plus d'un décimètre, elle gonflait ses bourrelets d'un vert de chou, cloutés de turquoises saillantes et poilus, (. . .)'

⁴ Maria, Le Hardouin, Colette, p. 100.

"Mais non contente de le décrire, elle s'en instaure le prospecteur, presque le créateur'.

โกแล็ตและลูว์รรณีช่วยให้คนอ่านเข้าใจธรรมชาติของสัตว์ต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เพราะการบรรยายลักษณะท่าทางของสัตว์อย่างละเอียด และเข้าถึงนิสัยอารมณ์ของสัตว์ได้อย่างแท้จริง และยังทำให้คนอ่านเกิดความเมตตาต่อสัตว์ร่วมโลกขึ้นอีกด้วย เพราะความสามารถในการบรรยายที่ทำให้สัตว์มีความน่ารักขึ้นมา

โกแล็ตและลูว์รรณีได้ใช้ศักยภาพประสาทของเธอในการสังเกตความเป็นไปของธรรมชาติได้อย่างลึกซึ้ง และถ่ายทอดสิ่งที่เธอสังเกตเห็นให้คนอ่านได้รับรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วนจนกระทั่ง โกแล็ตได้รับสมญาว่า "กวีแห่งธรรมชาติและแห่งบทสนทนาของสัตว์"¹

2. ขนานประสาท

ดูเหมือนว่าทั้ง โกแล็ตและลูว์รรณีจะมีมุมมองเป็นพิเศษ ในการจำแนกกลิ่นต่าง ๆ ซึ่งจุมูกคนสามัญอาจไม่รู้สึก และยังสามารถใช้ศิลปะของเธอถ่ายทอดให้ผู้อ่านรู้สึกว่าได้กลิ่นตามไปด้วย

วิธีการกล่าวถึงกลิ่นของโกแล็ตและลูว์รรณี แบ่งได้เป็นสองลักษณะเช่นเดียวกับในหัวข้อศักยภาพประสาท คือ การพูดตรง ๆ ว่าเป็นกลิ่นของอะไร หรือมีกลิ่นของอะไรผสมกันอยู่บ้าง และการกล่าวถึงกลิ่นโดยการเปรียบเทียบ

2.1 การกล่าวถึงกลิ่นโดยตรง

โกแล็ตและลูว์รรณีมีความประทับใจในกลิ่นธรรมชาติบางอย่างเหมือนกัน² เช่น โกแล็ตพูดถึงกลิ่นดินไฉ้ในเรื่อง La Maison proche de la forêt ว่า "ดินอ่อนร่วน กลิ่นหอมมาก" ลูว์รรณีก็กล่าวถึงกลิ่นดินไฉ้เช่นกันในเรื่อง ล่วนสัตว์ ว่า "หลังฝนตกใหม่ ๆ ดินจะหอมขึ้น" หรือกลิ่นเห็ดซึ่งเป็นกลิ่นที่ทั้งสองพูดถึง ในขณะที่โกแล็ตรู้สึกว้ากัังไม้ผุ ๆ ที่นำออกมา

¹ Maria Le Hardouin, Colette, p. 13.

'le poète des Dialogues de Bêtes et de la nature'.

² อนงคณาฎ เมธาคุณวุฒิ, "ลูว์รรณี ลูคณา หรือ "โกแล็ต" แห่งเมืองไทย",

จากป่าทำให้ห้องนอนอบอวลไปด้วยกลิ่นของเห็ด¹ ส่วนกลิ่นเห็ดสำหรับลูว์รรณีจะแตกต่างไปจาก โกลเล็ต คือ "ส่งกลิ่นหอมอย่างประหลาด ๆ ไปทั่ว กลิ่นของมันพิเศษ ไม่เหมือนดอกไม้ ไม่เหมือนกลิ่นของหญ้าหรือฟาง"²

ลูว์รรณีรู้สึกว่ "กลิ่นหญ้าจะหอมแปลก ๆ มีกลิ่นเขียว ๆ ปนอยู่ด้วย แต่ไม่เหม็น เป็นกลิ่นที่หอม³ แต่โกลเล็ตจะไม่กล่าวถึงว่าหญ้ามักกลิ่นอย่างไร เธอเพียงแต่บอกว่า เธอได้กลิ่น "หญ้าที่ถูกตัดลอยอบอวลอยู่ในสนาม"⁴ หรือกลิ่นทะเลซึ่ง โกลเล็ตสามารถแยกแยะได้ ว่ามีกลิ่นอะไรผสมกันบ้าง "อากาศแผ่วสบายทะเลมีกลิ่นไอโอดีนและกลิ่นเน่าเหม็น ๆ"⁵ แต่ลูว์รรณี จะบอกแต่เพียงว่าทะเลมีกลิ่นแปลก ๆ ซึ่งเมื่อกระทบจมูกของเธอเข้า เธอก็จะทราบได้ทันที ว่าเป็นกลิ่นทะเล

เช่นเดียวกับสัญประสาทของทั้งสอง ซึ่งขาดเรื่องสียงของดอกไม้ไม่ได้ พานประสาทก็ขาดเรื่องกลิ่นดอกไม้ไม่ได้เช่นกัน ขณะที่ลูว์รรณีหลงกลิ่นดอกไม้ไทย โดยเฉพาะ กลิ่นดอกสารภี ซึ่ง "หอมหวลอย่างไม่มีน้ำหนักเข้มข้นชนิดใดจะทำเลียนอื่นได้"⁶ กลิ่นดอกคัดเค้า

¹ Colette, "La Maison proche de la forêt", dans En pays connu, p. 12.

". . . , à la faveur d'un de ces morceaux de troncs pourris, blancs comme ossements, légers comme l'éponge, qui imposait à ma chambre l'odeur du bois flotté et du champignon, (. . .)"

² ลูว์รรณี ลุคณา, ล่วนสัตว์, หน้า 32.

³ ลูว์รรณี ลุคณา, ล่วนสัตว์, หน้า 88.

⁴ Colette, "Où sont les enfants?", dans La Maison de Claudine, p. 32.

⁵ Colette, "Jour gris", dans Les Vrilles, de la Vigne, p. 108.

". . . , elle emplit l'air d'une odeur d'iode et de fertile pourriture (. . .)"

⁶ ลูว์รรณี ลุคณา, ล่วนสัตว์, หน้า 32.

หอมระรวยกลิ่นหอมแห่ง ๆ ของกลีบบัว และในเรื่อง เรื่องของเกด เรากล่าวถึงกลิ่นเข็มขาว และดอกพิทูสที่หอมหวาน หรือกลิ่นหอมฉุนของดอกข่า โกลเลียตก็ไม่ลืมที่จะเขียนถึงกลิ่นดอกไวโอเลียต ไว้ในเรื่อง Le Dernier feu กลิ่นดอกองุ่นในเรื่อง Les Vrilles de la Vigne กลิ่นดอกพลับพลึง กลิ่นกุหลาบขาว กลิ่นดอกคาโมมิล (camomille) ในเรื่อง Oeufs de pâques จนกระทั่งถึงกลิ่นกลีบดอกทิวลิปแห่งในเรื่อง Sido ก็ไม่พ้นจากฆานประสาทของ โกลเลียต

กลิ่นต้นไม้ใบไม้ก็ไม่ถูกละเลยที่จะกล่าวถึง ในเรื่อง Nuit blanche โกลเลียตรู้สึกถึงกลิ่นต้นจันทร์หอมในเรื่อง Jour gris เรากล่าวถึงกลิ่นป่าซึ่งหอมพอ ๆ กับ กลิ่นสัตว์รอบอรัและดอกกุหลาบ ในเรื่อง La Maison de Claudine กล่าวถึงกลิ่นใบมะเขือเทศผสมกับกลิ่นของถั่วซึ่งแก่จัดดี ขณะทีในเรื่อง เรื่องของเกด สุวรรณีจะรู้สึกถึงกลิ่นใบฝรั่ง และกลิ่นฉุน ๆ อยู่ระหว่างหอมกับเหม็นของใบสาบเสือ

นอกจากนี้ยังมีกลิ่นอื่น ๆ ในธรรมชาติอีกมากมายซึ่ง โกลเลียตและสุวรรณี กล่าวถึง เช่น กลิ่นแม่น้ำซึ่งสุวรรณี กล่าวถึงในเรื่อง สวนสัตว์ ว่า มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ อย่างบอกไม่ถูก หรือกลิ่นปลาควาอ่อน ๆ กลิ่นตะเกียงน้ำมันปลาที่มีกลิ่นหอมซึ่ง "น้ำมันอื่น ๆ ไม่สามารถจะมีได้" และกลิ่นน้ำปลาซึ่ง "ไม่เหม็นแต่ก็ไม่ใช่ของที่หอม" กลิ่นเหล่านี้อาจไม่เคยมีใครสนใจ ปล่อยให้ผ่านฆานประสาทไปเสียเลย ๆ แต่เมื่อได้อ่านพบในงานเขียนของ สุวรรณี แล้ว คงเกิดความต้องการอยากที่จะสูดดมบ้าง

สุวรรณีเองก็ยอมรับว่า เธอมีจมูกไวเป็นพิเศษกับคนล่ามัญ มักจะเกิดความประทับใจในกลิ่นต่าง ๆ จากธรรมชาติอยู่เสมอ "กลิ่นฮิปเปต และกลิ่นฮับ ๆ โข้ยมาเข้าจมูก กลิ่นอย่างนี้เกิดระลึกได้เสมอ หล่อนมีจมูกไวติดคนธรรมดาล่ามัญ จ้าได้แม้กระทั่งกลิ่นดินหลังฝนตกใหม่ ๆ กลิ่นฟางในท้องทุ่ง กลิ่นโคลน"¹

ขณะเดียวกัน โกลเลียตก็บรรยายถึงกลิ่นแปลก ๆ ไว้เหมือนกัน เช่น กลิ่นใบไม้ที่ทับถมกัน กลิ่นราลัดที่สับอยู่ตามรากไม้ กลิ่นกลีบดอกไม้โรย กลิ่นต้นสะระแหน่เหล่านี้

¹ สุวรรณี สุคนธา, เรื่องของเกด, 1: 42.

ผลผสมกันเป็นกลิ่นหอมที่น่า เกรงขามชนิดหนึ่ง¹ หรือในเรื่อง L' Entrave โกลเล็ตพูดถึง กลิ่นฝนซึ่งไม่มีไอโอดีนหรือเกลือหรือกลิ่นดอกมิโมซ่า (mimosa) ฝน หรือในเรื่อง Le Dernier feu พูดถึงสมหมายที่มีกลิ่นลูกเห็บ และในเรื่อง La Maison de Claudine พูดถึงกลิ่นหิน ๆ เป็น ๆ ของผลลูกไม้ที่ถูกหนอนกิน กลิ่นเหล่านี้คงไม่มีใครนึกถึงมาก่อน เพราะไม่ไปกลิ่นต้นไม้ ดอกไม้ธรรมดา ๆ แต่เป็นกลิ่นพิเศษ ซึ่งต้องใช้ฆานประสาทที่ละเอียดอ่อน ที่สุดมาสัมผัส หรือแยกแยะจึงจะสามารถได้กลิ่นเหล่านั้น

2.2 การกล่าวถึงกลิ่นโดยการเปรียบเทียบ

โกลเล็ตและสุวรรณีนอกจากจะพูดถึงกลิ่นดอกไม้โดยตรงแล้ว เธอยังพูดถึงในลักษณะเปรียบเทียบด้วยเช่น โกลเล็ตพูดถึงกลิ่นดอกมูสการ์ (muscari) ไว้ในเรื่อง Noël Ancien ว่ามีกลิ่นเหมือนลูกพรุนลูกอม และในเรื่อง สร้อยสวาท สุวรรณีจะรู้สึกถึงกลิ่นที่แปลกจนไม่มีใครคาดถึง คือ กลิ่นมะละกอตัวผู้ซึ่งหอมเหมือนน้ำหอมฝรั่งแค่ชนิดหนึ่ง ความไวของฆานประสาทอย่างมากนี้เองที่ทำให้สุวรรณีมีจินตนาการไปได้ไกลถึงเพียงนั้น สามารถนำกลิ่นจากรรรรมชาติ ซึ่งเธอได้รับไปสัมพันธ์กับกลิ่นปรุงแต่งทางวิทยาศาสตร์

กลิ่นที่โกลเล็ตและสุวรรณีนำมากล่าวถึง มีทั้งกลิ่นหอมธรรมดา ๆ ของต้นไม้ ดอกไม้ กลิ่นของสิ่งต่าง ๆ ที่มาผสมกันและกลิ่นแปลก ๆ ซึ่งไม่อาจแยกแยะได้ว่าเป็นกลิ่นอย่างไร เช่นกลิ่นเห็ด กลิ่นแม่ไม้ ซึ่งสุวรรณีพูดถึง กลิ่นส่องประกายหลังนี้เอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โกลเล็ตและสุวรรณีมีฆานประสาทที่ไวเป็นพิเศษ แตกต่างจากคนอื่น ๆ เพราะน้อยคนนักที่จะมีฆานประสาทที่ละเอียดอ่อนมาสัมผัสหรือแยกแยะกลิ่นเหล่านี้

3. โสัดประสาท

ทั้งโกลเล็ตและสุวรรณีมีโสัดประสาทไวและละเอียดอ่อนประกอบกับความเป็นคนช่างสังเกต รวมกับจินตนาการที่สูงมาก จึงทำให้ทั้งสองสามารถได้ยินเสียงต่าง ๆ ในธรรมชาติได้อย่างดี

¹ Colette, "le Desert de REtz", dans En pays connu, p. 16.

"Sous un orage immobile, bas et bleu, sa maturité fermentée, compose un redoutable parfum, humus frais et pétales mi-morts, mélilot, menthe et troène.(. .)"

เช่นเดียวกับในเรื่องมานประสาทรวิการนำเสียงมากล่าวของโกแล็ตและ
ลูว์รรณี แบ่งได้เป็นสองลักษณะใหญ่ คือ การกล่าวโดยตรงว่าเป็นเสียงของอะไรบ้างหรือ
เสียงนั้นมีลักษณะอย่างไร และการกล่าวถึงโดยการเปรียบเทียบ

3.1 การกล่าวถึงเสียงโดยตรง

ลูว์รรณีมีโคลตประสาทรวิการที่ไวมากจนกระทั่งได้ยินเสียงที่ต้นไม้ ทำให้เธอ
ถึงกับถามผู้อ่านว่า "คุณเคยฟังเสียงต้นไม้บ้างไหม แทบจะเป็นเสียงดนตรีทีเดียวละ เสียง
แผ่วนุ่ม ๆ ที่อ่อนโยนอย่างละมุนหู ต้นไม้แต่ละต้นทำเสียงไม่เหมือนกัน ไม้ทำเสียงไปเสียงหนึ่ง
มะม่วงก็แปลกไป สันยิ่งแตกต่างออกไปมากกว่าต้นไม้ชนิดอื่น ๆ"¹ และเสียงในธรรมชาติยัง
ทำให้เธอมีจินตนาการไปถึงสิ่งสุนทรต่าง ๆ เช่น ในเรื่อง ดอกไม้ในป่าแดด เธอกล่าวว่า
'เสียงนกร้องทำให้เธอนึกถึงสิ่งที่สุนทรและละเมียดละไม'

เสียงธรรมชาติทุกชนิดที่ลูว์รรณีได้ยินดูเหมือนจะมีความไพเราะไปเสีย
ทั้งหมด และยังทำให้เธอมีจินตนาการกว้างไกล แม้แต่เสียงเปิดร้องก็ยังทำให้ลูว์รรณีนึกไปถึง
เสียงดนตรี ซึ่งมีการผสมผสานกันได้อย่างกลมกลืน "เสียงดี ๆ ลึน ๆ ของมันฟังดูน่าช้าน
และแทบไม่น่าเชื่อเลยว่า มีนักดนตรีบางคนเรียบเรียงเสียงเหล่านี้เอาไว้บนเพลงบางตอน
ของเขา สันนึกชื่อเพลงนั้นไม่ออก หาแต่จำทำนองและเสียงประสานได้ชัดเจน แม้ว่าจะ
เป็นเพลงป๊อปเท่านั้น"²

เสียงธรรมชาติที่แผ่วเบาที่สุดก็ไม่พ้นจากโคลตประสาทรวิการ ซึ่งมีความไวสูงไป
ได้ โกแล็ตและลูว์รรณีได้ใช้จินตนาการรวมกับความไวของโคลตประสาทรวิการ ซึ่งทำให้ดูเหมือนว่า
โกแล็ตได้ยินแม้แต่เสียงผีเท้าแผ่วเบาของแมลง เสียงดอกฮิรัล (iris) ที่ค่อย ๆ แยมกสับ
บานดังเช่นที่เธอกล่าวถึงไว้ในเรื่อง Flore et Pomone ในเรื่อง Rêverie de nouvel
an เธอกล่าวถึงเสียงหิมะตกกระทบบานเกล็ด ส่วนลูว์รรณีก็ดูเหมือนว่าเธอได้ยินเสียงต้นไม้
แตกใบใหม่เช่นกัน ดังที่เธอกล่าวว่า "สันได้ยินเสียงปรังแตกใบใหม่ ใบอ่อนอึมเฝ้าเป็นวง
อ่อนช้อย"³

¹ ลูว์รรณี ลุคณา, สวนสัตว์, หน้า 115.

² ลูว์รรณี ลุคณา, สวนสัตว์, หน้า 114.

³ ศักดากรงศ์ วงษ์สุวรรณ, "ลูว์รรณี ลุคณา ดอกไม้ร้องไห้ . . .", หน้า 5.

3.2 การกล่าวถึง เสียง โดยการเปรียบเทียบ

ผู้วิจารณ์จะมีความรู้ความชำนาญทางดนตรีพอสมควร รวมกับความไวของโสตประสาท เธอจึงสามารถวิเคราะห์หรือออกมาได้ว่า "เสียงกอไผ่สีกันดังเหมือนคนขึ้นสายขอไม้ขำนาญ"¹ และเสียงลมพัดยอดหญ้าอดข้าวก็กลายเป็นดนตรีแห่งท้องทุ่งสำหรับเธอ หรือในเรื่อง สายบัวหยุดเล่นหัตถ์ เธอกล่าวถึงเสียงคลื่น "ซัดซ่าแผ่วเบาเป็นสังหระราวกับดนตรีของธรรมชาติที่บรรเลงอย่างไม่รู้เบื่อ"

โกแล็ตนำเสียงธรรมชาติมาสัมพันธ์กับเสียงดนตรีเช่นเดียวกับผู้วิจารณ์ แต่โกแล็ตจะบรรยายโดยใช้ถ้อยคำเพียงเล็กน้อย ซึ่งทำให้เห็นภาพพจน์ได้เท่า ๆ กันกับผู้วิจารณ์ผู้วิจารณ์โกแล็ตบรรยายเสียงของแมวตัวผู้ที่เรียกหาแก้วไว้ในเรื่อง Nonoche ว่าเสียงแหบ และเคঁร่าจนทำให้ร้องไห้ได้² หรือเสียงร้องของสัตว์ต่าง ๆ ในสวนสัตว์ที่คลาแร็ล ซึ่งปรากฏในเรื่อง Paradis terrestre ว่า เหมือนเสียงของดนตรีที่ลอยมา ซึ่งประกอบด้วยเสียงของนกในคิงเดิลและนกยูง³ และในเรื่อง Sido แม้แต่เสียงฝนตกซึ่งฟังแต่ไกล ๆ ก็ทำให้โกแล็ตจินตนาการไปว่าเหมือน เสียงของไข่มุกที่หล่นลงไปใต้น้ำ⁴ โกแล็ตถอดอารมณ์ศิลปะของเธอใส่ลงในธรรมชาติที่เธอได้สัมผัส ดังนั้นสิ่งที่ดูธรรมดาสามัญในสายตากคนอื่น ๆ โกแล็ตก็กลับทำให้ดูพิเศษขึ้นมาได้

¹ ผู้วิจารณ์ ผู้คนธา, สายบัวหยุดเล่นหัตถ์, หน้า 207.

² Colette, 'Nonoche', dans Les Vrilles de la Vigne, p. 140.

'L'appel retentit de nouveau, lointain, rauque et mélancolique à faire pleurer.'

³ Colette, 'Paradis terrestre,' dans En pays connu, p. 22.

'La petite magie gaie qu'a voulue le librettiste n'avait pas prévu qu'une vague orchestrale, constellée de rossignols et de lucioles, (. . .)'

⁴ Colette, Sido, p. 17.

'un bruit égal de perles versées dans l'eau'

ตั้งได้กล่าวมาแล้วว่าเสียงธรรมชาติที่แผ่วเบาที่สุด ก็ไม่พ้นจากโลด-
ประลำที่มีความไวสูงของโกแล็ตไปได้ สิ่งทำให้ดูเหมือนว่าเธอได้ยินเสียงใบไม้แห้งที่ค่อย ๆ
ร่วงลงมาเหมือนเต็นท์ระเบา ดังที่เธอกล่าวไว้ในเรื่อง Flore et Pomone หรือในเรื่อง
La Mais on de Claudine เธอกล่าวถึงเสียงเมล็ดพืชแห้ง ๆ กระทับกันเหมือนเสียงฝน
หรือเหมือนเสียงผ้าไหมถูกขูดเป็นรอย¹

ด้วยความเป็นเด็กขบถของลูว์รรณี เธอจึงยังสามารถแยกแยะเสียงฝน
ที่ตกกระทบหลังคาสังกะสี และหลังคามุงหญ้าให้คนอ่านรู้สึกถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน "แต่
บ้านของพ่อเป็นหลังคาสังกะสี ซึ่ง เวลาฝนตกแล้วจะไม่ฟังดูละมุนหรืออย่างหลังคามุงด้วยหญ้าเลย
ดังโครมคราม . . . ถ้าเป็นฝนไล่ช้าง และถ้าฝนตกหนัก ๆ จะดังก้องเหมือนรถไปทิ้งขบวน
แล่นอยู่บนหลังคา"² จะเห็นได้ว่าเสียงที่ดูไม่มีความสำคัญอะไรเลยนั้น เมื่อผ่านเข้าสู่โลด-
ประลำของนักเขียนทั้งสอง กลับจะได้รับการกล่าวถึงอย่างพิถีพิถัน เพราะนี่ เป็นลักษณะ
ที่ทำให้โกแล็ตและลูว์รรณีแตกต่างจากนักเขียนคนอื่น ๆ และเสียงเหล่านั้นจะได้รับการถ่ายทอด
ให้ผู้อ่านรับรู้อย่างชัดเจน โดยอาศัยโลดประลำที่ละเอียดอ่อนที่สุดของพวกเธอ

4. ชีวหาประลำ

รสที่โกแล็ตและลูว์รรณีนำมากล่าวถึงในส่วนที่เกี่ยวกับชีวหาประลำนั้น เป็น
รสที่มีอยู่ในธรรมชาติ เป็นรสที่ได้จากความอ่อนไหว ชิวหาประลำโดย
แท้จริง

วิธีการนารสต่าง ๆ มากกล่าวถึงของโกแล็ตและลูว์รรณี แบ่งเป็นสองวิธี คือ
การกล่าวถึงโดยตรงว่า เป็นรสของอะไรบ้าง และรสนั้นมีลักษณะอย่างไรอีกวิธีหนึ่ง คือการ
กล่าวโดยการเปรียบเทียบ

¹ Colette, 'Amour,' dans La Maison de Claudine, p. 24.

"Des grains sèches de nigelles, dans leur sachet de papier,
font, au rythme de son pas, un bruit de pluie et de soie égratignée
au creux de l' autre poche."

² ลูว์รรณี ลูคณา, ล่วนสัตว์, หน้า 90.

4.1 การกล่าวถึงรสโดยตรง

โกแล็ตประทับใจในรสของน้ำจากตาน้ำเล็ก ๆ สองแห่ง ซึ่งเธอชอบไปดื่มเมื่อยังเป็นเด็ก "แห่งแรกนั้นมีรสของใบต้นโอ๊ค แห่งที่สองมีรสเหล็กและรสของก้านดอกไม้อียาซิม . . . เพียงแต่พูดถึงเท่านั้น ฉันก็อยากให้รสชาติของมันซาบซ่านเต็มปาก . . . โกแล็ตกล่าวแยกแยะให้ทราบได้ทันทีว่า รสจากตาน้ำนั้นมีรสของอะไรปนอยู่บ้าง

นอกจากนี้ทั้ง โกแล็ตและลูวรรณียังติดใจในรสชาติของผลิตภัณฑ์ผลจากธรรมชาติ ซึ่งยังมิได้รับการปรุงแต่ง เช่นในเรื่อง เรื่องของเกด ลูวรรณียชอบรสกรุป ๆ มัน ๆ ของไข่แมงดา หรือรสพุทราเปรี้ยวอมหวาน หรือรสกรอบหวานของฝรั่งยี่งอก หรือรสมันซ้อซึ่งอร่อยกว่าเกาส์ หรือรสเผิงซึ่งเมื่อดื่มหน้าตามไป นักก็หวานจนน่าติดใจ ในขณะที่โกแล็ตจะเคยชิมรสผาด ๆ ของต้นป่าน และรสชาติของกระเทียม ดังที่เธอกล่าวไว้ในเรื่อง Ma Bourgogne pauvre และในขณะเดียวกันเธอก็ติดใจในรสชาติน้ำผลไม้และรสหวานซ่าของลูกพุดที่บ้านเกิดของเธอ ดังที่เธอได้กล่าวไว้ในเรื่อง La Maison proche de la forêt

4.2 การกล่าวถึงรสโดยการเปรียบเทียบ

โกแล็ตยังพูดถึงรสพิเศษของธรรมชาติต่างไปจากลูวรรณียอีกหลายอย่างซึ่งคนทั่วไปไม่เคยสัมผัสหรือนึกไม่ถึงว่าจะมีรสชาติเช่นนั้นอยู่ด้วยซ้ำ แต่โกแล็ตกลับพิถีพิถันกับการจำแนกรสของสิ่งเหล่านั้นว่ามีรสชาติอย่างไร เหมือนกับอะไร เช่น เธอพูดถึงรสชาติหิมะที่ปลิวมาเข้าปาก

¹ Colette, Sido, p. 14.

'La première avait goût de feuille de chêne, la seconde de fer et de tige de jacinthe . . . Rien qu'à parler d'elles je souhaite que leur saveur m'emplisse la bouche (. . .)'

ตั้งในเรื่อง Réverie de nouvel an รัสเซียเหมือนไอส์คริมที่มีละอองฝ้าเหมือนฝุ่น
 ในเรื่อง La Vagabonde กล่าวถึงหมอกที่อุ่มรอบ ๆ เล่าไฟก็ก๊วเมื่อละลายหยดมาที่ริมฝีปากของ
 เธอจะมีรสเหมือนยาแก้ปวดฟัน² หรือฝนที่ซึ่งมีรสหวานของฝุ่นเหมือนรสชาติของดอกชงก็ย³
 รสชาติของสิ่งเหล่านี้ดูเหมือนไม่มีอะไรน่าประทับใจเลย แต่เมื่อมันผ่านชีวหาประสาทที่ละเอียด
 อ่อนของโกแล็ตจะไม่ถูกมองข้าม แต่จะได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียดจากเธอ

5. กายสัมผัส

ความรู้สึกที่ได้จากกายสัมผัสเป็นสิ่งที่โกแล็ตและลูว์รรณเขียนถึงน้อยที่สุด

เช่นเดียวกับหัวข้อทั้งหลายที่กล่าวถึงทั้งหมดมาแล้ว การนำกายสัมผัสของโกแล็ต
 และลูว์รรณมากล่าวถึง แบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ การกล่าวถึงกายสัมผัสโดยตรงและการ
 กล่าวถึงโดยการเปรียบเทียบ

¹ Colette, "Réverie de nouvel an," dans Les Vrilles de la Vigne, p. 91.

". . . , nous avons galopé, aboyé, happé la neige au vol, goûté sa suavité de sorbet vanillé et poussiéreux (. . .)" ¹

² Colette, La Vagalonde, p. 11.

"C' est ce brouilland de décembre, glacial, tout en paillettes de gel suspendues, qui vibre autour des becs de gaz en halo irisé, qui fond sur les lèvres avec un goût de créosote." ²

³ ibid., p. 228.

"Une étoile de pluie s' écrase au coinde ma lèvre et je la bois, fiède, sucrée d'une poussière à goût de jonquille (. . .)" ³

5.1 การกล่าวถึงกายสัมผัสโดยตรง

เป็นการกล่าวถึงความรู้สึกที่ได้รับจากการได้สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไร เช่น สุวรรณศรีรู้สึกถึงความเขียวของกลีบปีกลูกเพกาว่า "กลีบของมันสีเขียวระยับเป็นมันแลบางมาก เหลือเกิน บางยิ่งกว่าปีกผีเสื้อ แต่เหนียวทนทานยิ่งนัก"¹ หรือรู้สึกถึงความแข็งของพื้นดิน "ดินแข็งอยู่ด้วยแดดที่เผาอยู่ตลอดฤดูแล้ง พื้นดินแข็งอยู่ใต้ต้นเกด. . ."² สำหรับโกแล็ตสิ่ง que แสดงให้เห็นว่า เธอมีประสาทสัมผัสที่อ่อนไหวเป็นพิเศษ คือ เมื่อเธอยังเป็นเด็กและตื่นตั้งแต่ตีสามครึ่งเพื่อไปเก็บผลไม้ริมฝั่งแม่น้ำ เธอกล่าวว่า "เมื่อฉันเดินลงไปตามทางที่เป็นทราย หมอกที่หนาหนาก็อาบท่วมขาของฉันก่อน ต่อมาก็ลำตัวเล็ก ๆ ที่ได้ส่วนของฉันจนกระทั่งสัมผัสริมฝีปาก ใบหู และโพรงจมูกซึ่งเป็นส่วนที่ไวง่ายที่สุดในร่างกายของฉัน"³

สุวรรณศรีแม้จะตื่นไม่เข้าเท่าโกแล็ต แต่เธอก็จุดสำห้ลุกขึ้นแต่เช้ามืดทั้ง ๆ ที่อากาศหนาวเย็น เพื่อไปเก็บดอกสารภีหรือเก็บไข่เป็ดและได้สัมผัสความเย็นของน้ำค้างและหมอกเช่นเดียวกับโกแล็ต "น้ำค้างส่วอยู่บนใบไม้ทั่วไปตามพื้นหญ้า. . . ทั่วทุกแห่งลึ่ววางเต็มไปด้วยหมอก เกดใส่รองเท้าไม้ที่พ่อประดิษฐ์ขึ้นเอง เรียกกันว่า เกียะ. . . เกดใส่เกียะคู่ใหญ่เกินไปเท้าจึงลุดออกมา เบียดน้ำค้างที่ส่วซึมอยู่บนใบหญ้า เท้า เกดเป็นเสียบ"⁴

5.2 การกล่าวถึงกายสัมผัสโดยการเปรียบเทียบ

การกล่าวถึงกายสัมผัสโดยการเปรียบเทียบ เป็นการกล่าวถึงความรู้สึกที่ได้รับจากการได้สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ให้ความรู้สึกเหมือนอะไร เช่น สุวรรณศรีรู้สึกถึงความนุ่มของขนอ่อนของผีเสื้อ ดังที่เธอบรรยายไว้ว่า "ขนอ่อน ๆ ของมันติดปลายนิ้วเต็มไป

¹ สุวรรณศรี สุคนธา, ล่วนสัตว์, หน้า 16.

² สุวรรณศรี สุคนธา, เรื่องของเกด, 1: 74.

³ Colette, Sido, p. 13.

. . . , et quand je descendais le chemin de sable, le brouillard retenu par son poids baignait d'abord mes jambes, puis mon petit torse bien fait, atteignait mes lèvres, mes oreilles et mes narines plus sensibles que tout le reste de mon corps(. . .)

⁴ สุวรรณศรี สุคนธา, เรื่องของเกด, 1: 11.

เต็มไปหมดเหมือนกับละอองผงนุ่ม ๆ เหมือนกับเกสรดอกไม้" ลูวรรณีเปรียบเทียบความนุ่มของขนอ่อนของผีเสื้อที่เธอได้สัมผัสว่านุ่มเหมือนกับเกสรดอกไม้ หรือเธอพูดถึงความรู้สึกที่ได้รับเมื่อสัมผัสกับพื้นน้ำที่มีเลนว่า "คันกระโดดน้ำ ต่ำลงไปจนถึงพื้นที่มีเลนอยู่ใต้ดิน สัมผัสนั้นทำเอาสะตุงแขยง มันเย็นเยียบ เลือกลื่นเหมือนเหยียบงูตัวใหญ่"¹ ลูวรรณีเปรียบเทียบความเลือกลื่นของเลนที่เธอสัมผัสว่า เหมือนเหยียบลงบนงู

ส่วนโกแล็ตเมื่อไปเป็นนักแสดงละครเวทีที่ Music-Hall เธอได้บรรยายถึงบรรยากาศของเวทีซึ่งห้อมล้อมด้วยผู้คนไว้ว่า "อ้อ! อากาศอันแห้ง คลั่งละ ออองฝุ่น ห่อหุ้มตัวฉันเหมือนเสื้อคลุมที่สวมสบายแต่หมักหมม"² โกแล็ตเปรียบเทียบความอู่นของอากาศที่ห่อหุ้มตัวเธอว่าเหมือนเสื้อคลุมที่ให้ความอบอุ่น

ถึงแม้โกแล็ตและลูวรรณีจะเขียนถึงกายสัมผัสน้อยที่สุด แต่ทั้งสองก็ยังแจกแจกให้รู้ว่าเธอมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อมีสิ่งต่าง ๆ มากระทบกายสัมผัสของเธอ

โกแล็ตและลูวรรณีมีความอ่อนไหวของประสาท ความรู้สึกที่คล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ เธอจะใช้ความไวของประสาททั้งห้า ในการตีผัสพิเคราะห์ แจกแจกรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ที่มากระทบประสาทสัมผัสของเธอ ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำคุณศัพท์ หรือคำขยาย เพื่อบ่งบอกสีสันให้ชัดเจน การสังเกตลักษณะท่าทางของคนและสัตว์อย่างละเอียดลออ และการแยกแยะเสียง กลิ่น รส การสัมผัสที่ประสาทสัมผัสของเธอได้รับรวมทั้งมีการนำไปกล่าวเปรียบเทียบกับสิ่งต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดให้คนอ่านรับรู้ได้ชัดเจน ลักษณะเหล่านี้เองที่ทำให้งานเขียนของโกแล็ตและลูวรรณีแตกต่างไปจากงานเขียนคนอื่น ๆ

เป็นที่น่าสังเกตว่า โกแล็ตและลูวรรณี จะใช้ประสาทสัมผัสกล่าวถึงของบางอย่างในธรรมชาติร่วมกัน เช่น ต่างกล่าวถึงสีดิน กลิ่นดิน กลิ่นเห็ดด้วยกันแต่โกแล็ตและ

¹ ลูวรรณี ลุคนธา, "รุ่งอรุณให้ดอกไม้ยิ้ม", ใน บางที่พุ่มนี้จะเป็นใจ, หน้า 105.

² Colette, La Vagabonde (Paris: Albin Michel, 1971), p. 8.

' . . . la bonne chaleur sèche, poussiéreuse, m'enveloppe comme un manteau confortable et sale.'

สุวรรโสภาเห็นลึกลับ กลิ่นเห็ดเหม็นหรือต่างกันออกไป ทั้งขึ้นอยู่กับประสบการณ์หรือความรู้สึกของแต่ละคน และขึ้นอยู่กับสภาพของสิ่งที่เรากล่าวถึง

ดาเนียล มอร์เน็ต นักวิจารณ์ของฝรั่งเศสคนหนึ่งยังยกย่อง โกลเล็ทว่าเป็น "กวีแห่งสัญชาตญาณ"¹ นั่นคือ โกลเล็ทจะเขียนถึงสิ่งที่ตาเรามองเห็น หูได้ยิน จมูกได้กลิ่น ลิ้นได้รับรส และความรู้สึกที่ได้สัมผัสกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเธอ เพราะความไวของประสาททั้งห้าต่อสิ่งที่มีมากกระทบนั่นเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Daniel Mornet, Histoire de la littérature et de la pensée française contemporaines (1870-1927), (Paris: Larousse 1927), p. 176.